СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 30. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 7-го лютого 1942. | No. 30. Jersey City, N. J., Saturday, February 7, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Рангун, а з Ним Бурменський Шлях, Мусимо Вдержати, Кажуть Британці - Самі Німці Признають, Що Війська Советів Наближаються Уже до Харкова в Україні

ВЕЛЕС ПРО ТОТАЛІТАРНУ ЗАГРОЗУ В АРҐЕНТИНІ

ВАШИНГТОН. — Сомнер Велес, підсекретар стейту, висказав на своїй пресовій конференції побоювання, що в тих краях Полудневої Америки, що далі держать дипльоматичні звязки з Державами Осі, існує тоталітарна загроза для цілої західної півкулі. Тільки Чіле та Арґентина остають звязані з Державами Осі, тому то всі аґенти як теж дипльомати Держав Осі, видалені з 19-ох інших американських республік, напливають до тих двох держав і тим збільшують можливість підривної роботи, зверненої проти небезпеки всіх держав західної півкулі. Ця заява підсекретаря стейту була висказана в той самий час, коли голова ОФФ („Офіс оф Фектс енд Фіґюрс"), Архібальд МекЛіш, виступив з рішучим осудом „Борджії-Бунду", цебто італійсько-німецьких пропаґандистів, які брехливою пропаґандою стараються розбити солідарність Обєднаних Держав.

ГЕРШЕЙ ПРО ЗБІЛЬШЕНИЙ ПОБІР ДО ВІЙСЬКА

НЮ ЙОРК. — Ген. Луіс В. Гершей, директор поборової служби, виголошуючи промову на бенкеті Торговельного й Промислового Товариства в готелі „Астор" в Ню Йорку, [illegible] своїх робітників та переконатись, котрий з них є необхідним в індустрії. А це тому, що армія потребує великої скількости людей, тому буде брати в свої ряди куди більше число, як це було пляновано. Гершей твердив, що будуть брати не тільки тих мужчин, що мали ч. В-1, але ще може нижче того числа. Щодо тих що поженилися після літа 1941. р., то вони також не будуть відрочені на дальший речинець, особливо коли жінка такого кандидата працює. Багато з тих, твердив ґен. Гершей, поженилися тільки тому, щоб уникнути військової служби. Та це їм в нічому не поможе, вони й так підуть до армії.

УРУҐВАЙ ПАТРОЛЮВАТИМЕ ВОДИ З АМЕРИКАНСЬКИМИ КОРАБЛЯМИ

МОНТЕВІДЕО (Уруґвай). — Ген. Юліо Ролетті, міністер війни, заявив, що уруґвайський уряд патролюватиме води Атлянтику разом з американськими военними кораблями. Америка, твердив він, доставить кораблів, а Уруґвай дасть своїх моряків. Уруґвайська фльота не є в стані сама підняти таке діло, бо вона не є великою. Уруґвайська залога вишколюється, між іншим, в Бразилії та Арґентині, що далі вказує на тісну співпрацю всіх полудневоамериканських держав проти Держав Осі. Ґенерал Ролетті подав до відома, що Уруґвай задумує в короткому часі ввести військовий вишкіл для всіх горожан від 18. до 20. р. життя.

КАНАДА ПОМАГАЄ СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗОВИ

ОТТАВА (Канада). — Премієр міністрів В. Л. Мекензі Кінг заявив в Палаті Громад, що між Канадою й СССР прийшло до порозуміння в справі виміни консулярних представників, що знову улекшить доставу помочі Канади для Росії. Досі Канада вислала 100 повзів на російсько-німецький фронт, а деякі з тих повзів вже брали участь в битві.

СПУЩЕННЯ НОВИХ КОРАБЛІВ З НАГОДИ „ДНЯ ЛИНКОЛНА"

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па.). — Морські власти подають, що корабельні ярди приспішили речинець виробу нових кораблів майже на кілька місяців та що з нагоди „Дня Линколна" спустять на воду два нищівники та один кружляк в Кемден, Н. Дж. В святочній церемонії не візьме участи багато людей, з огляду на воєнні відносини.

АРЕШТУВАЛИ РАБІНА ЗА ПАЧКУВАННЯ ПЛЯТИНИ

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Кал.). — Аґенти Федерального Бюра Інвестіґації арештували рабіна Ґенцеля Фрідмана з Ню Йорку та жінку Б. Вайш з Бруклина, за це, що намагалися перепачкувати плятину, вартости $1,500 через трансатлянтійський літак, що мав летіти до Лізбони. Бруклинське ФБІ, після доходів, стверджує, що дім рабіна Фрідмана був місцем, де збиралися пачкарі.

ГАВАЇ ПОВЕРТАЮТЬ ДО НОРМАЛЬНОГО ЖИТТЯ

ГОНОЛЮЛЮ (Гавайські Острови). — Гаваї прибирають чимраз то більше вигляд нормального життя, коли отворено біржу, школи та територіяльні суди. Одначе ціле населення остає в постійному поготівлі, памятаючи, що Америка знаходиться у війні. Мешканці можуть ходити до 8. години вечера по місті, одначе не можна показувати світла, навіть заборонено запалювати папіроси на відкритому воздусі. Майже кожний мужчина та кожна жінка носять із собою газові маски. Пороблено рівнож пляни для евакуації цивільного населення з водного фронту на випадок ворожого десанту.

АМЕРИКАНСЬКІ БОЄВІ ЛІТАКИ ПРИБУЛИ НА ЯВУ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни повідомляє, що перші американські боєві літаки прибули вже на остров Яву, щоб стати на поміч голяндським військам проти японців, та віднесли блискучі перемоги над ворогом. Формація тих літаків, (марки Куртис Р-40) напала на більший відділ японських бомбовиків, що летіли бомбардувати Яву, в наслідок чого знищено один ворожий бомбовик та один боєвий літак. Вістки про ці перемоги витворили подвійний оптимізм у Вашингтоні: раз тому, що американські летуни скоро опановують ситуацію, хочби й проти переважаючого числом ворога, а подруге, що американська допомога може дійти до Нідерляндської Східної Індії в досить короткому часі. Американці втратили лиш один літак.

ГРЕКИ МАСОВО ГИНУТЬ З ГОЛОДУ ПІД НІМЕЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Підсекретар стейту Сомнер Велес заявив, що німецькі окупанти Греції так оголотили край з харчевих продуктів, що грецьке населення стоїть в обличчі масової голодової катастрофи. Ці вістки донесли до департаменту стейту ці особи, що недавно вернули з Греції та сусідних країв. Вони подали, що в великому числі вмирають грецькі діти.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТІКАЧІ З СІНҐАПУРУ ПРИБУЛИ ДО БАТАВІЇ

БАТАВІЯ (Нідерляндська Індія). — Понад 70 американських горожан і горожанок прибуло з облягаючого японцями Сінґапуру до Батавії, оповідаючи про ці страхіття, які їм треба було переходити підчас японських повітряних рейдів в самій пристані Сінґапур. Одначе корабель, на якому вони виїхали, щасливо видістався ціло та прибув до Батавії. В Сінґапурі [illegible] далі понад 50 американців, [illegible] бачити, що „буде далі".

НІМЦІ В ЛІБІЇ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ТОБРУКУ

КАЇРО. — Німці в Лібії далі посуваються вперед. Вони віддалені всего на кількадесять миль від Тобруку. Британська команда застановляється над тим, щоб знов залишити в Тобруку свою залогу, як це було попередньо. В британських колах є певне розчарування, що їхня офензива скінчиться знов там, де почалась. Проте британці переконані, що та боротьба не пішла на марно. Їх офензива надірвала силу німців, які готовились до походу на Єгипет. Ця офензива це все перекреслила. В неофіяльних колах говорять, що ця офензива невдалась тому, бо британці мусіли частину своїх сил повернути до Сінґапуру і в інші місця на Далекім Сході.

СОВЄТИ ШТУРМУЮТЬ ХАРКІВ

ЛОНДОН. — Советські звідомлення говорять, що їхнім військам вдалось у кількох місцях продіравити оборонні німецькі позиції біля Харкова і обійти те друге найбільше українське місто з двох сторін. Також советські війська поробили успіхи в околицях Смоленська, в якім знаходяться головні німецькі склади.

БОЇ БІЛЯ СІНҐАПУРУ

СІНҐАПУР. — Японські гармати обстрілювали твердиню Сінґапур, але завдали малі шкоди. Їм у відповідь заговорили сінґапурські гармати, які змусили японські до мовчанки. Британські розвідчі літаки принесли вістку, що в напрямку Сінґапуру стягається з Малайського півострова багато японського війська. Сінґапурська залога дістає підкріплення з боку Обєднаних Держав.

СУРАБАЯ ОЧІКУЄ ЯПОНСЬКОГО НАПАДУ

СУРАБАЯ (Ява). — Найбільше місто в Нідерляндській Індії, Сурабая, положене на острові Ява, очікує нападу з боку японських сил. Японські літаки бомбардували те місто і вбили кільканацять осіб. Проте своїм налетом вони не сколихали цивільного населення і воно далі живе та поводиться по старому. До Сурабаї напливає багато вояків з ріжних армій Обєднаних Держав.

ПАРАШУТОВІ ВОЯКИ НА ЛЕЩАТАХ. Американські вояки вправляються на горі Болді, коло Солт Лейк Сіті, в стейті Юта, в їзді на лещатах. Вояки належать до парашутових військ. Вони одягнені в біле одіння, щоб їх не видно на снігу.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР КРИПС ПРО СИЛУ НІМЦІВ

ЛОНДОН. — Британський амбасадор сер Стафорд Крипс, який недавно зрезиґнував зо свойого амбасадорського становища в Москві і вернув до Лондону, помістив в ґазетах статтю, в якій він говорить, що німецька армія в Советах ще не є зломана, вона має велику силу і з весною рушить знов на підбій цілих Советів. Сер Стафорд, що сам є, чи був, комуністичних поглядів, говорив, що звідомлення советської армії в більшости є правильні. Советська армія дійсно відносить перемоги над німцями і змушує їх відступати. Але цей німецький відступ, хоч змушений советською зброєю, відбувається в порядку. Німці далі мають велику силу і після всяких розрахунків вони вирушать проти Советів десь під кінець травня, або на початку червня, коли то шляхи ствердять і можна буде на них розвинути механічну війну. В квітні і в першій половині травня, говорив Крипс, не треба сподіватись боєвого оживлення, бо тоді в Росії панують непрохідимі болота. Сер Стафорд далі говорив, що Британія і Америка мусять поспішно дати Советам всяку можливу поміч до то[illegible]

[illegible] ЗАКЛИКАЄ ДО СОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ

МОСКВА. — Советський президент Калінін видав заклик до народів підлеглих Советам, щоб вони мали повну віру в перемогу советської армії. Вже недалеко той час, коли „республики вернуть до своєї родини", а Гітлер заплатить тяжку кару за свою хоробливу мрію підбити Совєти, казав він. Калінін далі говорив, що советська офензива це точно розроблений стратеґічний плян, який дотепер вдається на сто відсотків і якого головним завданням є недопустити до того, щоб німці на советських землях окопались.

НІМЦІ ТВОРЯТЬ НОВУ АДМІНІСТРАЦІЙНУ ОДИНИЦЮ

СТОКГОЛЬМ (ОНА). — Німецькі окупаційні власти створили ще одну адміністраційну одиницю, звану „Волинь і Поділле", в яку увійшли два названі краї, з чотирма і пів міліонами населення. Як подає згадана аґенція вищі урядники там є німці, а менші переважно українці. Проте ще не знати, чи той новий адміністраційний терен буде влучений до польського „ґенерального ґубернаторства", подібно як влучено „галицький дистрікт", чи може він буде влучений до „Остлянду". Ґубернатором „галицької округи ч. 5" став дотеперішний ґубернатор Кракова, Вехтер, на місци ґубернатора Ляша, що чомусь подався до димісії. До Кракова пішов Вольсґер, старшина націстичної партії.

НІМЕЦЬКА МЕХАНІЧНА ДИСЦИПЛІНА

ЛОНДОН. — Нідерляндська ґазета, що виходить у Лондоні подала опис одного свого моряка, який бачив, як німці рятувались зо своєї затопленої аліянтами субмарини. Ціла залога щойно на приказ команданта кинулася до води і в рівній лінії почали плисти в напрямку корабля, що їх затопив. Всі вони задержали повну мовчанку. Щойно на приказ свого команданта вони почали разом кричати: „Помочи, рятуйте!"

НОВИЙ КАБІНЕТ В ЄГИПТІ

КАЇРО. — В Єгипті створено новий міністеріяльний кабінет, якого премієром є провідник найсильнішої єгипетської націоналістичної партії, Вафд, Нагас Паша. В склад кабінету увійшли також представники інших політичних партій, але перевагу в ній творять „вафдівці". Король Фарук затвердив кабінет.

НОВІ АНҐЛІЙСЬКІ МІЛІТАРНІ ЧАСТИНИ

ЛОНДОН. — Анґлійська військова команда вишколює спеціяльні військові відділи для нападу на ворога, звані „командос", а також для засягнення інформацій. Завданням перших є нападати на ворога і його нищити. Завданням других є в першу черґу засягнути інформацій. Але вони також знаменито узброєні і вишколені. Перші і другі частини найкращі в цілій армії. Покищо їх мало, але анґлійська команда старається їх чимраз більше створити. Кожний вояк з названих відділів так узброєний, що може сам один знищити більший відділ чужих звичайних вояків.

БЕЛЬҐІЙЦІ ДІСТАНУТЬ ПОЗИЧКУ ВІД ШВАЙЦАРІЇ

БАЗЕЛЬ. — Представники Бельґії по довгих торгах добились остаточно від малої Швайцарії позички трьох міліонів швайцарських франків. За ті гроші бельґійці думають купити в Мадярщині і Румунії харчів для свого виголоднілого населення. Нужда в Бельґії внаслідок браку харчів, дуже велика.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА ПОЛЬЩА ПОСЯГАЄ РУКИ

Спеціяльна каблєграма до „Ню Йорк Таймсу" потверджує вістку про іменування нової „Польської національної (чи державної?) ради, котра то вістка наспіла була до Америки вже кілька днів на адресу польських часописів. Вістка ця з одного боку йде по лінії звичайної польської пропаґанди, а з другого боку від неї відступає, зглядно заводить у ній певні корективи, і тому заслугує на загальну увагу.

Новиною є донесення про рішення польського уряду на еміґрації іменування до „польської національної ради" представників національних меншин у Польщі. Між цими останніми мають бути іменовані до „ради" представники української національної меншини.

За всякою правдоподібністю місця, зарезервовані для української меншини, не будуть могти тепер бути обсаджені і правдоподібно лишаться такими ще на довго. Цього не міг не знати польський уряд на еміґрації. Ясно, що цей уряд не мав на цілі приєднати український голос до ради. Ціль отже була інша.

Для людей, грамотних у політиці, не остає найменшого сумніву, що цією ціллю було викликати в світі враження, що нова Польща, яка має повстати по теперішній війні, буде трактувати національні меншини краще, ніж їх трактувала та Польща, що повстала по першій світовій війні. Для підсунення публичній опінії цієї думки проголошується факт, що до „польської національної ради" покликано представників національних меншин. Що таких представників тепер іменувати не можна, ніщо не шкодить; противно, це якраз догідна обставина. Якби можна було іменувати, то найшлися би поляки, які проти цього запротестували би в імені польського національ[illegible]

Що криється [illegible] му, хто знає перші букви політичної азбуки. Вона вказує, що польський уряд на еміґрації має пляни будувати майбутню польську державу й з територій, заселених українцями. Це є доказ, що польський уряд на іміґрації засягає оком уже в дальшу будучність, коли скінчиться війна й переможні обєднані держави візьмуться до порядкування державних границь. Іншими словами, йменування представників національних меншин до „польської державної ради" є частиною польської мирової пропаґанди. Місця для національної меншини згадується на те, щоб „польська національна рада" могла говорити в імені цих меншин.

З цього всего показується ясно, що представники українського населення на тих територіях, на які польський уряд на іміґрації мігби підняти претенсії, повинні тепер уже почати говорити своє слово, а коли вони не можуть, то люди, які добре знають настрої, думки й бажання того населення і котрих за таких признають обєднані держави. Польський виступ у теперішній час має видно на цілі заскочити українців. Як українці хочуть скоректувати враження польської пропаґанди, вони мусять почати ділати негайно.

Встоятись, Або Згинути!

Стоїмо перед дуже важними воєнними подіями, коли іде про Далекий Схід. Те, що Чорчил в Анґлії, а ген. Вейвел в Злучених Державах, проголосили, що Сінґапур та Нідерляндські Індії, а також Австралія, дістануть в скорому часі значну військову допомогу, яка є в дорозі, означає, що тепер такий рішальний час, що треба було не проголосити на те, щоб скріпити борців на Далекому Сході, як теж і на те, щоб до певної міри заспокоїти затрівожений в Анґлії й Злучених Державах загал.

Тут треба ще згадати і за геройську поставу ген. МекАртура в Филипинах, як і його частин. Бо цілком певно, що про нього не забувають, але так є, що важко, а навіть майже неможливо, доставити йому того, чого йому найбільше треба, себто бомбовиків, бо на тій території, на якій він оперує, майже нема летунських піль.

Але що буде з Сінґапуром? Ось це є тепер найважніше питання? Та що буде, цього ніхто не може певно передвидіти. Але одно є певне, що він буде довго держатись навіть в найтяжчих обставинах. А про те найбільше ходить, коли глядіти на справи з чисто військового й стратеґічного боку. Тим треба пояснити і те, що такий знаменитий воєнний знавець як Генсон В. Болдвин, обговорюючи воєнне положення на Далекому Сході, каже, що вже тепер буде неможливо силам Обєднаних Держав далі відступати, а треба „встоятись, або загинути". Ось такий приказ, каже він, мусить бути виданий воякам.

А це тому, що за всяку ціну треба вдержати Обєднаним Державам Бурменський Шлях у своїй контролі, бо інакше не буде можна давати допомоги Китаєви. В такий самий спосіб треба забезпечити достави зброї й війська Австралії.

Коли взяти під увагу, що японці вже осадовились на ріжних важних стратеґічних пунктах, звідки можуть гамувати сполуку з Китаєм і Австралією, то, очевидно, вже годі думати про дальші відступи, бо в такому разі, як це слушно підкреслює Болдвин, це вже не будуть відступи, а буде цілковита поразка. Це є до певної міри те саме, що є з німцями на совєтськім фронті. Там теж Гітлер дав приказ далі вже не відступати, розуміючи, що дальші відступи будуть означати вже цілковиту його поразку.

На Далекому Сході є ще значні сили, а коли вони будуть постійно скріплювані, то можна числити навіть на те, що буде можна здержати японський наступ цілковито. Та навіть саме тільки здержання буде для них початком поразки, бо тепер іде найбільше про час. Іде про те, щоб Обєднані Держави могли виставити таку велику армію і виготовити стільки зброї, особливо літаків та кораблів, щоб можна було вже сміло змірятись з Державами Осі, чи там з Гітлером, у рішальнім бою. Цей момент буде приспішений і буде менше коштувати жертв у людях, коли вдасться тепер припинити японський наступ на Далекому Сході. Ось тому така важна тепер теж і оборона Сінґапур.

ДЕЩО З „НОВОГО ЛАДУ" ГІТЛЕРА В ЕВРОПІ

Нема багато добрих інформацій з Европи, з яких можнаб виробити собі точне поняття про те, що діється в окупованих Гітлером краях. Але це не є важне, коли брати справу загально, бо в такому випадку є аж надто багато матеріялу, що вказує наглядно, що у всіх тих краях населення дуже терпить, та що там зростає велике невдоволення з кожним днем, яке одначе дасть себе у цілій повноті пізнати тоді, коли Обєднані Держави зачнуть наступати на Гітлера у самій Европі. Таке саме невдоволення є, очевидно, теж і на українських землях, що є під націстівською окупацією. З ріжних боків доносять, що невдоволення українців з націстівських порядків змагається постійно. Як в інших краях, так у ще більшій мірі в Україні, не видно ніякого німецького пляну, бо в самій націстівській верхівці нема щодо цього згоди. Виходить, що одне є на думці в Гітлера, друге в Розенберґа, третє в Гімлера (Ґестапо), а четверте в армії (Кайтель, чи давніше Бравхіч). Коли іде про Ґенеральне Ґубернаторство, до якого влучено Галичину, то в нім має вільну руку д-р Франк, що хотів би доконче знайти якогось польського Квізлінґа і зліпити якийсь польський уряд. Останніми часами було багато мови про бувшого польського премієра Леона Козловського, що мав би бути кандидатом на такого Квізлінґа. Над українськими, білоруськими і балтійськими землями царює д-р Алфред Розенберґ, націстівський „архи-папа". Йому підлягають комісарі: д-р Еріх Кох для України, Ліцман для Естонії, Дрекслер для Латвії, Ройтельн для Литви, а Кубе для Білорусі.

1. Нема не то самостійности, але навіть автономії.

Що німці не думають не тільки про якісь самостійні держави підбитих народів, але навіть про якісь автономії, видно з промови міністра економії та президента державного банку Німеччини, д-ра Функа, яку він виголосив був на господарській виставці в Кеніґсберґу. З його промови недвозначно виникало:

1. Політичне урегулювання окупованих земель сходить на дальший плян; загально ніби є думка творення якихсь „незалежних держав", але в практиці іде найбільше про зорґанізування провідних кадрів. Які форми, та головно, яке відношення до Німеччини малиб ці „самостійні держави", д-р Функ конкретно не пояснює.

2. Балтійські держави, коли ходить про їхню функцію у відношенні до Німеччини, мають ясно означену д-ром Функом ролю: доставляти „Европі", цебто Німеччині, рільничих продуктів та худоби.

3. З балтійських країв та частини б. польської держави (білоруські землі) створено т. зв. „Остлянд" з осідком в Ризі. Адміністрація Остлянду відразу почала експльоатувати підбиті землі. Характеристичним для німецької політики „діли й пануй" є цей факт, що до Остлянду не входять такі міста як Білосток і Ломжа, як теж не входить білостоцька округа.

[illegible] Функ заховав ще більшу мовчанку, навіть не згадав, як задумує німецька влада зорґанізувати її під господарським оглядом. Ограничився тільки до того, що сказав, що ці землі будуть доставляти Німеччині сирівці, а для тої цілі буде розбудований промисл на Україні. Це виглядалоб, що Німеччина задумує перекинути частину своєї тяжкої промисловости не тільки до Польщі (Шлеськ, Домбровська кітлина), але також на Україну.

2. Тиф на окупованих німцями землях.

Згідно з інформаціями самих німецьких як теж і невтральних жерел, на всіх окупованих німцями землях ширяться всякі хороби, а особливо плямистий тиф. Перші ознаки тифу завважено на Волині, а відтак на Поділі, звідки перекинувся він на Литву, Латвію, Естонію. Вістки з Букарешту, столиці Румунії, подають, що в т. зв. Надністрії, свіжо прилученій до Румунії, плямистий тиф поширюється дуже швидко.

Не тяжко догадатися, що є причиною вибуху цеї страшної хороби. Знищення краю, що від вересня 1939 р. переходить воєнний режім, знищення численних міст і сіл, розклад залишуваних по тюрмах чи полях трупів, помордованих большевиками, вкінці брак мешкання, одежі, поживи, відповідних санітарних і лікарських доглядин. Усе це впливає на творення догідного ґрунту під таку хоробу як плямистий тиф.

На цьому велитенському просторі, від Балтику аж по Карпати, відчувається брак таких необхідних до життя артикулів, як мило, вата, йодина, алькоголь та інші дезенфекційні середники. Деякі міста, не говорячи вже про села, не мають жадної санітарної та лікарської обслуги. Всі лікарі змобілізовані до армії, аптики знищені та ограблені.

Коли не ховають вчасно людських трупів, то що сказати про вбиті коні та другі звірята, що терплять нарівні з людьми. А це теж поширює хвороби.

Німці залякані тими хворобами, хочуть їх здусити, й дуже часто послуговуються при тому дикими методами, як от жидівське ґето, що одначе лиха не ліквідує, а тільки є виявом нелюдського переслідування жидів.

З останніх вісток, що надійшли з Німеччини до Швайцарії й Швеції, можна довідатися, що тиф поширений також на Україні, навіть в самому Києві. Київ, оці гордощі України, представляє дуже сумний та понурий вид. Все, що [illegible] зруйновано.

Вісти про хороби і плямистий тиф німці держать в строгій тайні. Не хочуть, щоб вони доходили до самої Німеччини. Та ледви, чи це їм вдається, бо ось недавно були поголоски про вибух плямистого тифу в Дісельдорфі, цебто аж над Реном, на другому кінці Німеччини. До того треба додати, що німецька армія буквально вандрує по цілій Европі, від Харкова по Піренеї, від Норвеґії аж до Лібії, й вона є розносщиком всяких заразливих хоріб, включаючи в тому також плямистий тиф.

3. Скупі відомости про це, що діється на Україні.

„Ню Йорк Таймс" з 2. лютня 1942 р. приносить статтю з Москви про стан господарства в СССР. В статті згадується, що Совети винні Україні багато, бо там німецькі окупанти не зуміли знайти свого Квіслінґа. Це дуже характеристичне, бо про цю відсутність українського Квізлінґа кількома зворотами згадував вже Лозовський, голосник Сталіна. З тих вісток, що надходять з невтральних жерел та польських в Лондоні, видно, рівнож, що німці не мають жадного пляну відносно України. Що більше, навіть Еріх Кох, призначений комісар для України, не сидить в Києві, а десь у Рівнім. З тих вісток, що надходять ріжними шляхами, особливо шляхом польської інформативної служби в Лондоні, видно, що німці стараються наладнати сяку таку адміністрацію України при помочі місцевих українців. І так в Києві править Міська Управа, на чолі якої стоїть проф. Оглобін, а його помічником проф. Багазій. Ця управа проектувала відкриття 70 загальних шкіл, 83 середніх та урухомлення університету із усіма катедрами. Навчання мало початися ще 1. листопада м. р. Український мійський театр під управою режісера Кавалеріdже почав ряд вистав. Засновано Спілку Українських Письменників на чолі з поеткою Оленою Телігою. До управи спілки входять Борис Вінницький та Іван Ірлявський. Спілка готує видавання свого журналу „Культура", та готує випуск знаної повісти М. Хвильового „Вальдшнепи". На чолі київської поліції стоїть Захвалинський.

В Києві виходить денна ґазета „Українське Слово", яке в жовтні м. р. друкувалося в 50.000 примірниках. Редакція приміщується в забудуваннях та кімнатах „Комуніста" та „Радянської України". Дня 19. жовтня м. р. вийшов в Києві журнал „Література й Мистецтво". (Перед двома тижнями [illegible] газети подавали вісти [illegible] Куйбишева про це, що большевицький уряд одержав перші числа ґазет друкованих на Україні під німецькою окупацією. В цих ґазетах, як писали американські кореспонденти, подавалося повно оправдань та вибачень і т. п.). Засновано в Києві державну українську капелю під орудою Головка й Мончарева. Привернено собор св. Володимира, який був за большевиків протирелігійним музеєм. Тепер цей собор перейшов в опіку української православної громади, а майно передано до Центрального Історичного Музею України.

У тих звідомленнях, що наспіли закордон ще в листопаді м. р., не подається нічого про це, що сталося з ВУАН (Все-українською Академією Наук). Деякі члени остали в Києві, а інші правдоподібно виїхали з большевиками. бо виїхали з большевиками, бо ту ВУАН в Куйбишеві.

НА СЕЛІ

Повість

(48) М. ШКОЛИЧЕНКА

Не трудно все отсе перелічити тільки, а коли подумати, що над кожним найменшим ділом треба було поміркувати, приложити старання і умілість здійснити його, тоді другого найменння і придумати для вас не можна.

— А вам подобається таке найменння? — усміхаючись запитала Уляна Іванівна.

— Чому ні? Та тільки не всім воно призначене, не всі можуть заслужити його.

— Отже я цілком певна, що така надзвичайність усім до лиця, коли тільки вони бажають того. Візьмемо хочаб і вас: ви будуєте тепер больницю для селян, заводите аптеку, призначаєте себе для сільського життя, — чи всеж ви тільки цим і обмежуєтесь? Правда ні? — Оттак і кожний. І побачите, що самі ви зробите не тільки все те, що ви налічили зараз, а певно в пятеро, в десятеро більше! Не зрадьте тільки своїм думкам та щирим бажанням запомагати народови. Коли подумаєте ви над всім тим, що ставите мені в заслугу, то побачите, що все те зовсім не трудні і не складні речі, і зробите все таки більше, хоч і як це трудно. Слід тільки розпочате діло доводити до кінця, а не до половини, слід тільки робити, а не думати; а село тим і відріжняється від великого міста, що там треба думати тай думати, а на селі робити, тай робити.

Щоденні розмови про сільське, народне життя підбодрювали Горбацького все більше тай більше. Думки його менше вже залазили в глибоку безодню і значно швидче розшукували стежки запомоги в тому або іншому зявищу; програма діяльности на селі усе яснішала і потроху вкладалася в рамки можливости. Відміни в собі спостеріг сам Горбацький, але все отсе приписував вихованню Уляни Іванівни і з такою повагою та пошаною відносився до неї, що здавалося йому, нікого ще так щиро так глибоко не поважав він на свойому віку. Уляна Іванівна користувалась такими відносинами до неї і досить тактовно та уміло укріпляла Горбацького в його думках, шкодувала тільки, що не могла вділяти на це більше часу, бо чоловік її не видужував, робився що далі вередливим, нервово роздратованим і тільки вона одна уміла заспокоїти та прислужитись йому так, як він того бажав, а через те дні і ночи мусіла вона не покидати слабого, а відривала тільки деяку годину на бесіди з Горбацьким, або проводила його на село.

Щире одушевлення лікаря не приходило без впливу і на саму Уляну Іванівну. Стежачи за Горбацьким, та розмовляючи з ним, вона бачила, що діяльність молодого, розумного та енерґічного лікаря була непомірно корисніша, ніж всіх тих співробітників, що оточали її до цього часу. То все були слухняні виконавці-співробітники — тай годі, а Горбацький був дійсне співробітник. Ширша його освіта і більший розум, ніж у співробітників-виконавців, будили в Уляні Іванівні не тільки звичайну енерґію до реального діла на селі, а й розворушували в ній діяльність ширшу, а саме — діяльність розумову. В бесідах з освіченим і начитаним Горбацьким вона багато дечому училася тому, що розуміла раніше тільки елементарно, вузько, темно і неясно а в розмовах з ним питання такі ставились повно, освічувались і розглядались з усіх боків. Горбацький досить докладно і ясно намалював їй не одну картину економічного життя европейських держав, проводив у своїх лекціях порівнання економічного устрою порівнання освіти, культури націй і багато дечого такого, про що Уляна Іванівна не чула ні в гімназії, ні від своїх співробітників - виконавців. Декілька тижнів такої розмови з лікарем поширили її погляди, зацікавили такими книжками, про існування яких вона і не чула навіть, — а все вкупі мимоволі пробудило в ній до Горбацького не тільки пошану й повагу, а ще й симпатію з якимись особливими відтінками, яких не було у неї до решти своїх знайомих. В сфері близьких до себе людей вона доси завсіди почувала себе більше розвиненою і всіх прихиляла своїй волі, в особі ж Горбацького — навпаки — зустріла людину, в якій визнавала поважність в усіх серіозних питаннях, і хоч не призналалася про це нікому, але сама перед собою почувала це ясно і склоняла перед ним свою, незвиклу до покірливости, волю. А раз трапився ще й такий випадок, що Уляна Іванівна думала про Горбацького цілий вечір і навіть говорила про його з своїм чоловіком. Трапилось це так: після трьох тижнів життя в Затишку, Горбацькому треба було їздити в місто за хирурґічними інструментами. Це було надвечір. Дід Омелько запріг коня і підїхав до ґанку. Горбацький одягся і пішов до прихожої. Уляна Іванвна вийшла за ним з свічкою в руках. Коли Горбацький зовсім уже приладився виходити то попрощався з Уляною Іванівною ще раз і несподівао для неї поцілував її руку. Поцілунок руки мав характер звичайности, ласкавости, вихованости — не більше, алеж Уляна Іванівна не звикла до такого етикету і поцілунок вогнем запалив її щоки. Горбацький уже відїхав був і від дому, а вона ще стояла в прихожій з свічкою в руці і не могла заспокоїтись. Подумавши гарненько про цей випадок та про свою незвичку до поцілунків у руку, вона тогож вечера розказала про це свойому чоловікови і переказала йому навіть всі ті враження, які пережила вона після такої несподіванки. Мисак спокійно вислухав свою жінку і завважив, що Горбацький, певна річ, польського виховання, бо у поляків звичай цей дуже розвинений.

(Дальше буде).

З ВОЄННИХ ОБРАЗКІВ

ЛОНДОН.—Британські власти недавно удекорували великою медалею моряка Томаса Ґуґета за таке його геройство: Німецький боєвий корабель взяв у полон британський торговельний корабель Сан Казіміро: Уставивши на нього свою залогу, німці попід сам ніс анґлійцям прямували цей корабель до німецького порту. Анґлійці не знали, що на тім кораблі є німецька залога. Згаданий моряк виписав в однім місци на покладі розпущеною в воді мукою букви „Ес О Ес". Та скоро німці доглянули це, а німецький капітан, довідавшись про це, поґратулював морякови за помисл, звелів одначе йому це відразу змити. Але це вже було запізно, бо анґлійський літак згори завважив ці букви і анґлійці відразу зорґанізували поміч та корабель назад відбили.

НА РІЖНІ ТЕМИ

У СВОЮ ЯМУ.

Націстична влада в окупованім Німеччиною Польщі вже дає признаки, що й вона вже свідома, що ріжні пошесні недуги, які тепер починають загрожувати Німеччині, можуть починатися зо спеціяльних дільниць для жидів, які завели націсти.

Заводячи їх, ці „гета" націсти запевняли, що це робиться між іншим для удержання расової чистоти німців.

Тепер багато німців заплатить життям за націстичну расову чистоту.

ХТО В КОГО?

На німецьких вояках, що попали бранцями в руки російських військ на далекій півночі, найдено прикази німецької команди забирати тепле одіння, а головно чоботи, з мертвих російських вояків.

Очевидно, німецькі вояки, йдучи на північ, були певні, що обдирати трупів будуть російські вояки.

ПОСЛУГУЮТЬСЯ И РЕЛІҐІЄЮ ДЛЯ ВОЄННОЇ ПРОПАҐАНДИ.

Японський уряд взявся до пропагандової війни при помочі радія. Вживає для цього між іншим і релігії. Та пробуючи промовляти до филипинців, японцям приходиться говорити до людей чужих вір, християн католицького й протестантського віроісповідання.

Не подумавши добре, японське радіо запевняло католиків і протестантів, що їх церковні влади стоять за держави оси, а потім додало, що японський цісар це бог, а бог певно справедливий. І вчинки його божі теж справедливі. Отже й вчинки японської армії теж справедливі й оправдані.

Зо становища японської віри це все чисто правовірні думки, але зо становища католиків і протестантів це чиста хула.

Нагадується казка про осла, що одівся в шкіру льва й так довго уходив за льва, поки не попробував ревіти по львиному.

ДОБРОВІЛЬНО?

„Ні одна з малих країн, що нині звязані з Німеччиною, не пішли з нею добровільно, каже Джордж Ерл, бувший американський амбасадор у Болгарії. „Вони ненавидять націстів, але вони, як малі діти, котрим бандити приложили револьвери до голови".

Порівнання деяких країн з дітьми, що падуть жертвою бандитського нападу, правдивіше, ніж Ерл сподівається. Є краї, котрі подобають на дітей, які думають, що бандитський напад це така цікава пригода, що варта в ній бути.

„УКРАЇНА ЦЕ ГОЛОВНА ЦІЛЬ" —

каже підназоловок у донесенні Ралфа Паркера з Москви до „Ню Йорк Таймсу".

Мовляв, німці хочуть задержати Україну за всяку ціну. Йде їм головно за донецький вугільний басен. А обертається завдання коло вдержання двох комунікаційних вузлів: Сінельникова й Запоріжжя.

Як не українська пшениця, то українське вугілля.

ГАРНА ВЛАДА.

Пише американський журналіст Волес Р. Дюел у своїй книжці „Народи під Гітлером", що німецька тайна поліція вбила в 1939 та 1940 роках принаймні 100,000 осіб у Німеччині.

Чи тепер можна дивуватися, що при всякім голосуванні Гітлер діставав майже сто процентів відданих голосів?

З МУЗИКИ

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ"

(Муз. С. Артемовського-Гулака)

в „Вебстер Гол" Ню Йорк. Дня 1. лютого 1942.

Вистава „Запорожця" Оперовою Компанією проф. А. Рудницького пройшла в переповненім залі з великим художнім і матеріяльним успіхом. Повинен признатись, що за двадцять років мого перебування в Америці, для мене це була перша українська вистава цілком бездоганна як з музичного так і з драматичного боку, і з тим більшою охотою постараюсь передать свої враження.

Королевою спектаклю була пані Марія Сокіл. Знаменита сценічна гра, виразна доцільна міміка·темперамент, музикальність та ритмічність, з якою вона виконувала ролю Одарки, робили тип сварливої української жінки остілько правдивим живим, що іноді забувалось, що сидиш в театрі. Як нарочито артистка була, як то кажуть, „в настрою", а голос звучав гарно як ніколи. Про вокальні й музикальні здібности пані Сокіл розводитись зайво, — вони відомі не тільки кожному з нашого громадянства, а й ширшому світові, і на цей раз вони були як завше на висоті.

З голосом пані Ольги Лепкової мені прийшлось познайомитись в приватній обстановці на сцені я її бачив вперше. Мене просто здивувала її здібність перестроїть свій чудовий, могутній драматичний сопран на ніжно ліричний, якого вимагає роля Оксани. Зі сцени на мене плив ніжний, а разом з тим повний звук, який тішив ухо приємним, сріблястим тембром і цілковитою тональною точністю. Невеличка роля Оксани, в якій чогось привикли всі слухать якусь „пискульку", у виконанню пані Лепкової набрала першорядної ваги й зрівноважила весь ансамбль. В цій спосібности вокально достроюватись до випадкової ролі, артистка виявила неабияку здібність володіть і собою і звуком.

Ролю Карася виконав п. С. Козакевич. Довголітня праця п. Козакевича відчувалась в кожнім тоні його чудового свіжого голосу і в кожнім русі. Тип добродушного, повного гумору, чоловіка „на підпитку", який дратує свою жінку не зі злости, а для жарту, — удався артистові цілковито. Разом з тим було там „щось" дійсно запорозьке в тій скритій гідности, яка нагадала мені безсмертного нашого Миколу Карп. Садовського, найкращого Карася, якого тільки можна собі уявить. Головне, що п. Козакевич віднісся до своєї ролі з належною увагою й серіозністю та уникнув так можливого там шаржу, до якого наближає й спокушає або оперовий трафарет, або малоросійське ігноронство. І тип запорожця вийшов у нього гарний, без огляду на трохи „оперові" рухи та напушено-декламаційний стиль розмови. Треба подивляти в артиста гарну українську вимову тим більше, що по українськи він грає чи не вперше. Музикальний бік ролі був бездоганний з боку вокально-динамічного й ритмічного. Найкраще випала сварка Одарки з Карасем. Тут і пані Сокіл і п. Козакевич були на висоті, особливо в тих неймовірно швидких речітативах, так властивих опері — „буф". Все переведено було в грі, повний життя й гумору, яскравий і свобідний.

Гарне враження, як поставою, так і молодим, добре вишколеним голосом, зробив молодий українсько-американський співак Мирон Шандровський. Навіть чужий акцент у вивченій українській мові був йому до лиця, як молодому султанові. Добре також вивязався молодий тенор п. М. Мельник в ролі Андрія, а п. Тулін був гарний Імам і з голосом і гарною українською мовою. Добре також звучав хор української православної церкви з Ню Йорку (особливо сопрани) і навіть виявляв нахил до сценічної гри. Весь же спектакль пройшов у повнім ансамблі, гладко, певно й чітко, мов годинник.

Весь кредит за це належиться музичному й артистичному директорові, панові А. Рудницькому. Особливож за те, що він перевів велику, хоч і не помітну для нефахового уха роботу „оцікавлення й відсвіження" цеї давньої прекрасної опери. Він викинув багато непотрібного суто-оперового музикального мотлоху, який гальмував дію, розхолоджував слухача й тортурував виконавця. Деякі місця він переробив цілковито, подекуди дав більш цікаву гармонію, більш зорганізував ансамблеві моменти, і зробив все це вправною рукою і при тім дуже вдало, так, що звичайний слухач навіть і не помітить, що фактично головні ролі переставлено і транспоновано багато номерів. І хоч деякі суто-оперові „фінале" на високих нотах, іноді цілком зайві (напр. в пісні „Ой казала мені мати"), додають всему присмаку оперової штучности, то всетаки загально вся річ багато виграла у всіх відношеннях: полехчала, оживилась і позбавилась найгіршої на світі скуки-оперової.

Після такого спектаклю виходиш відсвіженим і задоволеним. Хочеться вірить, що ми в Америці потрапимо робити серіозні речі... і тут же приходить на ум наша страшна аматорщина „під церквою" та ті „балетні" вистави-опери, в яких у виконавців лізе бульба з носа, а слухачам сором заливає обличча. А разом з тим встає перед очима доля всіх наших імпрез серіозного мистецького характеру, доля того „пустоцвіту", що вмирає не вспівши зіпнятись на ноги або з власних причин, або з недбайливости й неуважливости нашого загалу. І хочеться побажать членам і організаторам цеї „Оперової Компанії", щоб доклали всіх зусиль, аби проіснувать як можна довше і далі провадить цю прекрасну роботу, блескучий початок якої ми бачили.

Наша публика потрібує таких вистав як для задоволення, так і для ушляхотнення мистецького смаку та національного виховання молоді. Наші громади повинні уможливить якнайбільшу кількість цих вистав. А пану Сурмачеви треба подякувати за ту приємність, яку зробив нам усім, а також і честь, що не побоявся ризикувати певною сумою для гарантії артистам, без якої такі виступи не є можливі. Кількість же слухачів на цій виставі цілком виправдала це ризико зо свого боку дала свою гарантію підприємцям надалі.

Д-р Олександер Кошиць.

ВОЛТЕР НЕШ, перший амбасадор Нової Зеляндії до Злучених Держав. Він прилетів з Гаваї до Сан Франсіско, і при висідання заявив американським газетярам: „Ми невеличкий народ, але ми готові все битися з японцями".

КОШТИ ТОТАЛІТАРНОЇ ВІЙНИ

Сто біліонів долярів, це величезна сума, яку годі собі уявити. Така величезна сума не існує ніде в готівці. А одначе таку велику суму рішили видати Злучені Держави в наступних двох роках для здійснення величезної Програми Перемоги.

Тижневик „Ди Сетордей Івнинг Пост" застановляється в одним зо своїх передпослідних видань, над цим, що це буде означати. Найбільша сума гроша, яку колибудь до тепер зібрав уряд при помочі податків і позичок, виносила $17,000,000,000. Є це лиш одна третя суми, яку муситься зібрати в кожнім з наступних 2. років. А крім цього ніхто не знає, ніхто не є певен, які нові домагання і потреби може принести зо собою будуччина. Не значить це, що це завдання не буде виконане! Воно може бути виконане і буде виконане! Одначе, як остерігає „Сетордей Повст", не даймося обдурити! Бо це нас дуже заболить! Не будемо могти вдержати нашої дотеперішньої життєвої стопи при віддаванню половини нашого національного доходу на зброєння і провадження війни. Податки буде підвищатися і буде таке витискання соків, аж червоний буряк станеться білим, а позичання може бути доведене до точки примусового позичання урядови, як це вже практикується в В. Британії. Одначе, коли гроші збирані в той спосіб вже не вистарчать, а цього можна сподіватися, що не вистарчать, тоді покажеться конечною річчю для уряду розпоряджати робітниками і матеріялами в інші, успішніші способи в користь краю і народу; спробою тих дальших розпоряджень буде те, чи вони є основно здорові, згідно з поняттями управлюючих фінансами, але чи є успішні як способи постачання урядови потрібного йому гроша на провадження війни до успішного кінця!"

"Ми є тепер у тотальній війні і все, що посідаємо, мусимо дати, якщо цього від нас домагаються, для осягнення тотальної перемоги!

Завданням американського населення тепер є думати просто — зрозуміти те, що тепер довкола нас діється і то, що буде діятися в будуччині природнім порядком річей. А завданням американського уряду мусить бути „заведення господарки і воєнної ощадности, котра ограничить видачу гроша на річи, не відносячіся до оборони, до останніх границь можливости та унеможливить якенебудь роблення зиску на війні через когобудь. Дотепер не зроблено ще ніякого навіть початку в тім напрямі. Тепер не повинно видаватися ані одного нікля з податкових грошей на цілі необоронні, або такі, які не мають нічого спільного з обороною краю і провадженням війни. Мусимо бути приготовані на тяжкі податки, але водночас мусимо бути певні, що гроші з податків буде видаватися на цілі, котрі є конечні для забезпечення краю. Тільки в той спосіб будемо могти виграти війну й уникнути банкроцтва, котре цілком певно йде за необчислимою марнотравністю, кінчить „Сетордей Повст".

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТЮЧКИ НАД ФРАНЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — З Білого Дому повідомляють, що літаки РАФ-у розкинули 1,500,000 американських летючок над Францією, в яких пишеться про традиційну американсько-французьку приязнь та про зріст американської воєнної продукції. Ціллю тих летючок є познакомити поневолені народи, а особливо французів, про зусилля Обєднаних Держав проти Гітлера, як теж піддержати їх опір проти німецького окупанта.

НОВІ НІМЕЦЬКІ БОМБОВИКИ

ЛОНДОН. — Німці пустили масово в рух нові типи своїх бомбовиків. Ті бомбовики надаються до найріжнороднішої воєнної роботи. Вони можуть порінати, можуть відбиватись від боєвих літаків, а також можуть випускати повітряні торпеди. Кожний літак може нести чотири тисячуфунтові бомби в своїм кадовбі, а дві під крилами. Англійці зістрілили вже шість тих літаків.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. — Звичайні збори відділу 293. відбудуться цеї неділі, 8. лютого, в год. 12. вп. л., в церковній галі, 258 — 19. вул. Буде приявний п. В. Загаєвич, організатор У. Н. Союзу, тому всі союзовці, особливо наше жіноцтво, повинно прибути. — За уряд: Іван Ластовацький, предс.; Марія Демидчук, секр.

ДЖЕЙМС МАКСТОН, англійський поет і посол до британського парляменту з рамени Британської Незалежної Партії, котрий одинокий з усіх послів віддав голос проти при голосуванні над довірям для премієра Черчила. За внесок було 464 голоси.

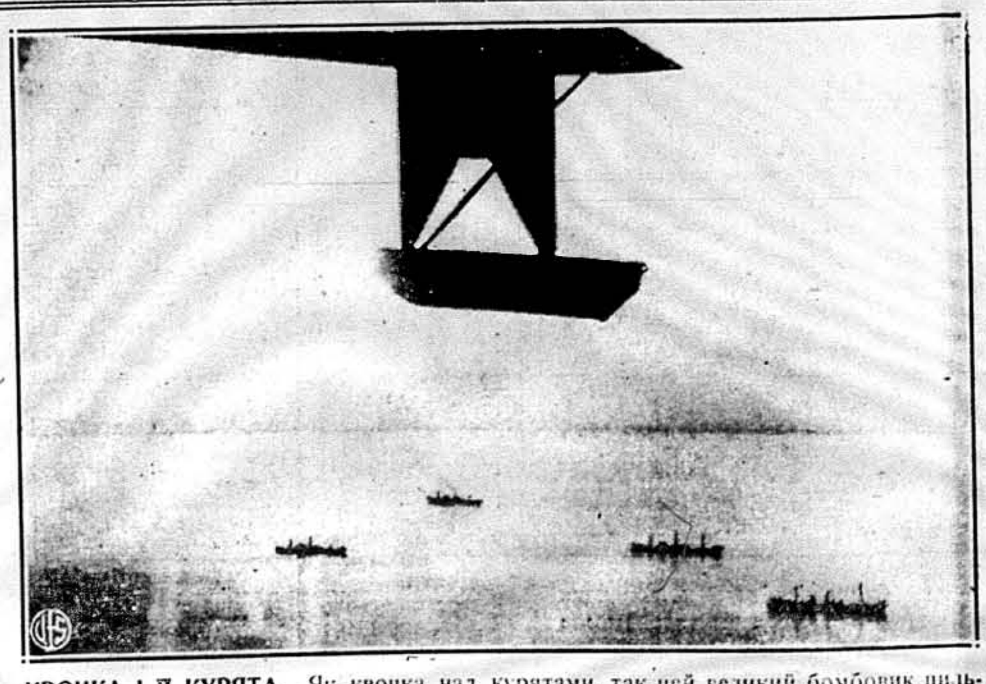
Дуже тверде масло належить накрити злегка огрітою плиняною мискою, а воно небаром змякне на стільки, що можна буде ним смарувати хліб.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Дітройт, Міш. — Допись з Дітройту, поміщена в „Свободі" з 4. лютого, має бути підписана „Катерина Хомяк, секр. Укр. Від. А. Ч. Х.".

Сцена з фільми „Маруся", що тепер висвітлюється в Penn Square Theathre при Euclid і E. 55 St. в Клівленд, Огайо.

КВОЧКА І ЇЇ КУРЯТА. Як квочка над курятами, так цей великий бомбовик пильнує над конвоєм, уносячися над ним підчас переїзду Атлянтику.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заховаймо минувшину українського народу!

Кожний нарід, що хоче жити своїм життям, не сміє забувати на традиції, що йому залишили його предки.

В наших традиціях є заховані ідеї наших прадідів. Ті ідеї, за котрі боролися, здобували славу й клали свої голови. В традиціях нашого народу є захована енергія його минулого, його глибока віра в осягнення національної мети. Українська традиція — це недокінчена симфонія, в котрої звуках вибивається на перше місце безнастанна боротьба поколінь за збереження прадідівської землі й роду та глибока віра в краще майбутнє.

Коли хочемо мати певну будучність, мусимо шанувати й любити нашу минувшину. А минувшина наша велика. По інших народах, що як українці мусіли зводити постійно боротьби з ворогами, вже ані слуху, ані духу нема. А український нарід не тільки що тримається, але творить нове культурно-національне життя.

Коли нам наші традиції дорогі, тоді мусимо звертати велику увагу на те, щоб усе, що є доказом слави минувшини й теперішности заховати як дорогоцінну памятку для молодого покоління.

Україна, котру безнастанно пльондрували ріжні вороги та дикі наїздники, становила від найдавніших часів той мур, об котрий розбивалися ворожі сили, та котрий захищав західню Европу з її наукою й просвітою. Тому український нарід довго не всилі був спромогтися на спеціяльні просвітно-наукові інституції, яких ціллю булоб переховувати скарби та памятки нашого народу. Та вороги українського народу поспішилися використати скарби України. Польща забрала до своїх музеїв у Кракові й Львові прекрасну нашу церковну старину, бажаючи в цей спосіб показати високий рівень штуки в бувших (руських) провінціях польського королівства. Росія взяла від українців найстарші памятки письменства.

Як знаємо, щоб створити й для України скарбницю памяток її культурно-національного життя, як минулого так і будучого, не пожалів Митрополит Андрій Шептицьких своїх трудів над осуванням „Національного Музею" у Львові. Другий український музей був у Львові при „Науковім Товаристві імені Шевченка". Одначе воєнні заверухи, які вже третій рік продовжаються на українських землях, не можуть нас запевнити, що наші музеї ще існують. Тому отже українська суспільність повинна старатися всіма своїми силами розбудувати **Український Музей в Злучених Державах.**

Преосвященний кир Константин Богачевський започаткував Український Музей у Стемфорді, Конн., в 1935. році. Владика не пожалів ні трудів ні коштів, щоб створити українську культурно-освітну скарбницю, з котрої черпалиб знання усі народи замешкалі в Америці.

Маємо Український Музей, а наша суспільність, люблячи свій рідний нарід і його минувшину та бажаючи поширити високий рівень української культури поміж іншими народами, повинна придбати для Музею в Стемфорді, Конн., як найбільшу колекцію.

Тому українські провідники, патріоти, парохії, товариства, артисти, колектори, без ріжниці на погляди релігійні чи політичні, — старайтеся збирати колекцію Музею. Висилайте грошеві жертви на вдержання цеї інституції.

Хай нікому не буде байдужним наш **Музей в Стемфорді.** Байдужність до цеї інституції буде доказом байдужности до культури нашого народу.

На дохід для Музею в Стемфорді устроює молодь із Ню Йорку й Джерзи Сити величаві „Вечерниці", які відбудуться в парохіяльній домівці на 7-мій вулиці в Ню Йорку дня 15-го лютого, точно в годині 7:30 вечером.

Хто цінить українську культуру, хто любить нашу молодь, хай приходить на „Вечерниці", на котрі щиро запрошує Комітет.

Марія Клячко.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

З діяльности відділу Союзу Українок Америки.

За останій, цебто 1941. р. наш 6. відділ Союзу Українок Америки осягнув гарні успіхи на полі організаційної праці. Урядниці і членки відділу працювали в повній згоді та гармонії. За цілий рік відділ влаштував 2 балі, 2 представлення, 1 пікнік та одне підприємство на парохіяльну школу. З тих підприємств та місячних вкладок було $253.-02, які розділено на ріжні цілі, в тому також на Американський Червоний Хрест. На АЧХ зложили по $1 такі членки: Анна Мазурик, Марія Мисюра, Ева Ґірула, Гелена Крайовська, Катерина Гнатків, Анна Стрілець, Марія Паснак, Агафія Пастушчин, Тетяна Базів, Евдокія Бойчук, Анна Бащта, Вікторія Павлів, Анна Маліновська, Анна Хмиляк, Параска Данилів, Марія Шурґут, Анастасія Плекан, Марія Плекан, Анастасія Німчук, Марія Мазурчак, Катерина Лиско, Вікторія Стахів, Анна Андрусів, Евдокія Сорохтей і Анастасія Білун.

На річних зборах вибрано нову управу на біжучий рік в такому складі: Анна Хмиляк — предсідниця, Евдокія Пристайко — заступниця, Катерина Андрусів — секретарка, Анастасія Тіцька — заступниця, Агафія Пастушчин — касієрка, Меланія Теребушка — заступниця. До контрольної комісії вибрано: Анну Мазурик, Еву Ґірулу й Анну Стрілець. Наглядачками хорих: Анастасія Плекан, Варвара Николайко, а прапорщиками: Гелена Крайовська й Анна Маліновська, а їх заступницями: Вікторія Павлів і Марія Мазурчак, а до світла вибрано: Марію Шурґут і Тетяну Базів.

Марія Мисюра,
б. секретарка.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 4. лютого 1942. року помер по короткій тяжкій недузі член Бр. Пресв. Богор., від. 9. У. Н. Союзу в Ст. Клер, Па.,

ТЕОДОР САЛАК.

Покійний прожив 53 роки. Походив зо села Чашин, повіт Ліско, Галичина.

Оставив жену Марію і 8 дітей, двоє з них подружених.

Похорон відбудеться в суботу, 7. лютого, в 9. годині рано.

Проситься всіх членів прийти на похорон відпровадити Покійного на вічний спочинок і сказати: Спи, Товаришу, в земли Вашингтона! Нехай земля буде легка для Тебе і вічна Тобі память!

Микола Салак, секр.

НЕ ВСЕ ТАМ СПОКІЙНО.—Підбадьорені наступом британських військ у Лібії, лібійці починають ставити опір італійським військам. Світлина показує, що італійці мусять вживати загроз ужити фізичної сили, щоб добитися послуху від тубильців.

ЙОНГСТАВН, О. — Оголошений в „Свободі" радіовий концерт, що відбудеться дня 9. лютого 1942., година 8. вечером, буде зо стації **WFMJ.**

ТАРЗАН, ч. 500. Колюча сталь.

Сторожі скочили до Зелі і хотіли її схопити руками. Але Зеля мігно підскочила вгору і схопилася руками за надверні гзимси.

Сторожі відскочили на бік. В той сам час Тарзеля розмахнула своїм тілом і скочила на підлогу коритаря.

Сторожі пігнались за нею. Але Зеля не дармувала. Немов наполохана газеля вона пігналась далі коритарем в напрямку подвіря.

Вбігши на подвіря вона подалась в напрямку брами. Але там зустріли її знов сторожі з наженими сталевими списами.